

YEREL KÜLTÜRLER / GELENEKSEL ÜRETİM / SANATTA “DEĞER” VE “OLUŞUM SÜRECİ”

Çağdaş sanatın gelenekle ilişkisinin sürekli gündemde olduğu ülkemizde, coğrafi özellikler, kültürel miras, yaşamsal çeşitlilik, farklılıklar ve benzerlikler gibi soru/n/lar, değerleri ve geleneği kalıcı kılmaya yönelik her türlü çabayla, belgelik oluşturma ve kuşaktan kuşağa aktarmayla birlikte anlam kazanıyor. Bu bağlamda, geleneksel Türk sanatı alanında yürütülen çalışmalar; sanatsal üretimin yerel kültürle bağlantısını, geleneksel malzemenin kullanım alanlarını, günümüzün gereksinimlerine uygun biçimde yeniden biçimlendirilmesini, kırsal turizmi etkileyen dinamikleri, mimari - süsleme ilişkisini görünür kılmada önemli bir katkı sağlıyor.

Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi Art-E, sekizinci sayısında, söz konusu araştırmalardan bazılarını okuyucuyla buluşturuyor. *Sema Etikan ve Tayfun Çukur*, Anadolu kadınlarının giyim-kuşamı, sivil mimari özellikleri, düğünleri, günlük yaşam tarzı ve el sanatı uğraşları ile kendine özgü gelenek ve göreneklere sahip olan Çomakdağ - Kızılağaç köyünü ele aldıkları makalelerinde, kırsal turizmi belirleyen ana dinamikleri ve yerel kültürün el sanatları üretimine taşınma sürecini ele alırken; *Zeynep Tezel ve Gamze Bilgin*, “moda” olgusunu, teknolojik gelişmeler gibi çeşitli unsurlara bağlı olarak yöresel giyim kültüründe yaşanan değişiklikler açısından değerlendirdikleri yazılarında, Anadolu’da bazı yörelerde güncelliğini koruyan geleneksel kıyafetlerin bazı yörelerde günlük yaşamın bir parçası olmaktan çıkması ve gelecek kuşaklara devredilmek üzere sandıklarda muhafaza edilmesi konusuna dikkat çekiyorlar.

Bu sayıda yer alan diğer yazılarda, keçe, ahşap, mermer gibi geleneksel malzemelerin, uygulama alanları, modayla, süslemeyle, mimariyle ilişkisi, sanattaki karşılığı vb. konular ele alınıyor. *Deniz Çeliker’in* turistik ve hediyelik eşya sektöründe yaygın bir kullanıma sahip olan keçenin tarihçesini ve günümüze değin izlediği yolculuğu anlatan yazısı, gelenekle çağdaşlık arasındaki bağları yeniden hatırlatıyor. *Ayşem Aydın Yanar, Nuran Kayabaşı ve Birnaz Er’in* birlikte hazırladıkları, “Ordu İlinde Üretilen Ahşap Ürünler ve Motif Özellikleri” başlıklı kolektif çalışmada ise, özellikle yakma ve dağlama teknikleri ile gerçekleştirilen ahşap ürünler üzerinde durulurken, bazı illerde halen sürdürülmekte olan ahşap ustalığının belgelendiğini görüyoruz. *Selma Şimşek ve Hülya Kaynar* yazılarında, Sivas ilinde, Selçuklulara, Osmanlılara

ait tarihi yapılarda özellikle taçkapıda, revaklarda, sütunlarda, sütun başlıklarında, mihraplarda, minberlerde, pencere kenarlık ve sövelerinde, çeşme, havuz, sanduka ve kitabelerde kullanılan ve görsellik, dayanıklılık bakımından oldukça kullanışlı bir malzeme olan mermeri konu alıyorlar.

Dergimizde ayrıca sanatın değerine, sanat yapıtının oluşum sürecine değinen yazılara da yer verdik ve sanıyoruz ki bu yazılar ile sanatın geleneksel yapısı arasında dolaylı da olsa bir ilişki kurulabilir. Nitekim, sanat alanında yapılan her okuma; sanatın özgül yapısı, anlam boyutunda yaşanan değişim / dönüşüm süreçleri, etkileşim, düşünsel etkinlik, geçmiş – şimdi – gelecekle kurulan bağlar, kültürel farklılıklar vb. sorunlar üzerine söz söylemeyi olanaklı hale getirecektir. Bu bağlamda, *Nazan Düz'ün*, her çağın kendi değerlerini yarattığını belirten, Nietzsche'nin "Tragedyanın Doğuşu"nda karşımıza çıkan ve sanatın vazgeçilmez unsurlarından olan Apollonik ve Dionysostik öğeleri ele aldığı incelemesi, "sanatta değer" kavramı üzerine bir okuma önerisi sunuyor. *Devabil Kara* ise yazısında; "Sanatçının görsel dünyayı algılamasının, bir biçimlendirme sürecine katılması anlamına geldiğini, bunun özel bir çaba gerektiren yaratıcı bir eylem olduğunu" anlatıyor ve "Bu eylemle sanatçı zihinsel imgesini daha önceden var olan imgelerle çakıştırır; eğer, ortak bir duyarlılık ve bilinçte bunları birleştirebilirse sanat yapıtı oluşmaya başlar" diye ekliyor.

İyi okumalar...

Güler BEK.